

Asia: VN/1227/2024

Hallituksen esitys jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Osaamistiedot

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Lain pykälät ovat selkeät ja johdonmukaiset.

Lain 2 §, osaamisprofiilin sisältö ja tarkoitus, perustelujen mukaan ”profiili ei saisi sisältää salassapidettäviä tietoja eikä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, elleivät ne olisi koulutus- ja uravaihtoehtojen kannalta välttämättömiä”.

Edellä mainittu kohta edellyttää lain toimeenpanovaiheessa täsmällisiä ohjeita järjestelmän käyttäjille. Profiilia luova yksilö on tärkeää ohjata välttämään arkaluonteisten tietojen turhaa jakamista. Riittävän täsmälliset ohjeet esimerkkeineen ovat tarpeen myös opinto- ja uraohjausta antaville asiantuntijoille.

Yksilön elämän moninaiset haasteet voivat vaikuttaa työ- ja urapolkuun ratkaisevasti. Uravalintojen kannalta tämän tiedon huomioon ottaminen voi olla välttämätöntä oikeiden jatkovalintojen tekemiseksi. Siksi myös arkaluonteinen tieto voi olla olennaista tietoa.

Jo nyt ohjaaja joutuu pohtimaan mitä tietoa kirjataan esimerkiksi henkilökohtaiseen osaamisen kehittymistä koskevaan suunnitelmaan. Lakiesityksen perusteluissa mainittu rajaus ”millaisia salassa pidettäviä tai erityisiä henkilötietoja osaamisprofiili saisi sisältää” vaatii riittävän tarkkaa ohjeistusta toimijoille.

Lain toimeenpanoa suunniteltaessa on tärkeää siis tärkeä vielä pohtia, kuinka voidaan optimaalisimmin turvata sekä yksilön tietosuoja, että yksilön omaa elämänpolkua koskevan olennaisen tiedon välittyminen eteenpäin opinto- ja työuravalinnoissa. Näin voidaan myös välttää päällekkäistä ohjaustyötä.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

Ei huomautettavaa

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

-

Koulutustarjonnan tiedot

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Luku on selkeä

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

Koulutustarjonnan jako pakollisiin ja vapaaehtoiisiin ilmoituksiin on tarkoituksenmukainen.

Lakiehdotuksen perustelujen mukaan muun kuin 22c § tarjottavan koulutustarjonnan tallentaminen järjestelmään on vapaaehtoisia mm. vapaan sivistystyön toimijoille.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset tarjoavat runsaasti sellaista koulutusta, joka on hyödyllistä mm. työelämän perustaitojen vahvistamisessa. Esimerkiksi Työväen Sivistysliitto on vuosien ajan toteuttanut aikuisille kohdennettuja perustaitohankkeita.

Hankkeiden kautta on voitu tarjota vahvaa tukea erityistä tukea tarvitseville sekä koulutuksessa aliedustettuna oleville ryhmille ja maahanmuuttajille. Koulutuksia on markkinoitu yleisissä viestintäkanavissa. Työvoimahallinnolle on myös kohdennettu viestintää, mutta viranomaisten itsenäisen roolin vuoksi vakiintunutta toimintamallia ei ole ollut. Eniten tämäntyyppistä koulutusta tarvitsevien koulutettavien tavoittaminen on välillä ollut tästä syystä haasteellista.

Olisi suotavaa, että uudessa "Osaamispolku" -järjestelmässä tällaiselle koulutukselle olisi oma kategoriansa. Näin koulutuksen löytäminen olisi sekä viranomaisille että työnhakijalle/ opintoja etsivälle helpompaa.

Sekä virtuaalisten suositusten saamista että myös ohjaajien työtä helpottaisi, jos järjestelmässä olisi myös mahdollista valita kategoria "Työelämän perustaitojen parantaminen" ja ehkäpä vielä

kansallisten perustaitojen osaamismerkkien mukaiset otsakkeet alavalikkona. Osallistumme mielellämme järjestelmän kehittämisvaiheessa käytävään dialogiin ja testaukseen.

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Muita huomioita

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

On tärkeää, että palvelu mahdollistaa käyttäjän rinnalla erilaisten koulutus- ja urasuunnittelupalveluja tarjoavien organisaatioiden ja ohjausta antavien henkilöiden käyttää joustavasti hyväksi järjestelmässä tarjolla olevia lomakepohjia sekä mahdollisia kysymyspatteristoja. Hyödyllisiä ovat mm. osaamiskartoitusta ja muut yksilön urasuunnittelua koskevat materiaalit.

Asioiden kartoittaminen yhdessä edesauttaa erityisesti tukea tarvitsevien heikommassa työmarkkina-asemassa olevien yksilöiden urakartoituksen onnistumista. Vakiomuotoisten lomakkeiden käyttö turvaa kartoitusten kattavuutta ja helpottaa niiden käsittelyä.

Lakiehdotuksessa todetaan, että ”osaamista karttuu muun muassa koulutuksen, työkokemuksen, ja arkioppimisen kautta” ja ”tietoja ei ole tarkoitus rajata vain jo kertyneeseen osaamiseen”. Profiili voisi sisältää myös tietoja ”yksilön arvoista ja asenteista osaamisensa kehittämisen suhteen”. Myös vapaamuotoiset ja eri yhteyksissä luodut yksilön osaamiseen liittyvät kartoitukset, urasuunnitelmat ja todistukset on mahdollista yksilön suostumuksella liittää järjestelmään. Pidämme näitä tavoitteita erityisen kannatettavina.

Kannatamme myös mahdollisuutta yksilön suostumuksella viedä järjestelmään vapaan sivistystyön piirissä olevia osaamis- ja koulutustietoja. Vapaa-aikaan ja harrasteisiin liittyvä osaaminen ja opintosuoritukset voivat toimia hyväksiluettavana näyttönä myös tutkintoon johtavassa koulutuksessa tai työelämässä.

Söder Katri
Työväen Sivistysliitto

